

PRISIKĖLIMO VILTIS

„Aš regiu — kažkur kyla sužibęs Žiburėlis, Tavosios Taikos...
Dieve, siusk žemėn žodį Teisybės—
Laisvės viltį vergijos takuos.“

B. Brazdžionis

Velykos yra pergales, džiaugsmo ir triumfo šventė. Velykos—vilties šventė. Tai gyvybės ir visuotinio prisikėlimo šventė: atskiro žmogaus ir visos žmonijos prisikėlimo iš nuodėmės ir neviltingos, pagaliau ir gamtos gyvybės prisikėlimo iš žiemos apmirimo. Nė vienas šventė per visus metus neturi tiek didingų pergales ir bundančių gyvybės nesulaikomų jėgų, kiek Velykos.

Tačiau šiandien didieji pasaulio daliai atimta teisė į šį tyrajų Velykų džiaugsmą. Ten, kur nusileido didžioji priespaudos naktis, nelaidžiama net suskambėti skardiesiems Velykų varpams. Toji naktinė ir nepermatomos tamsos naktis yra užgulusi ir mūsų brangiąją Tėvynę. Vietoje Velykų džiaugsmo ten teka nekaltųjų kraujas ir kankinamųjų ir kenčiančiųjų ašaros ir vaižimai. Poezijos žodžiais kalbėdami, mes visai teisingai galime klausyti:

Kryžiai, gluosniai, kryžiai vėl ir
[vėl —
Kas jų tiek pristatė ir kodėl?
(J. Baltrušaitis)

Mes dar esame skaudžiamė Golgotos kelyje ir nežinoame, kada mūsų tautai išauš Priskėlimo rytas. Dėl to mums taip sunku:

Kryžiai tiesias naktys,
tokios nykios, ilgios;
sunku širdžiai plakti
laisvės pasiilgus.

(K. Grigaitytė)

Ir mes gyvename tik Priskėlimo viltimi. Tai yra vienintelė mūsų paguoda. Tai mūsų gyvenimo balzamas, nes kas praranda viltį, tas praranda gyvenimą. Taigi viltis yra vienas didžiausių turčių ir neįkainojamų vertybių. Neturime prarasti jos!

O Velykų šventės, Kristaus prisikėlimo triumfas, šią mūsų viltį tikrai įprasmina, duoda jai realius, ne romančius, pagūdus. Krikščioniškoje pasaulietijoje skausmo prasmė yra labai didelė. Nekaltai pralieto kraujo, kankinių kraujo sėkla yra gyvybės sėkla. Visas mūsų tautos gyvenimo kelias yra erkėčiūnų nuklotas, kancija paženkintas, bet taip pat ir Priskėlimo triumfo apvainikuotas. Kovose ir varge užsigrūdino mūsų tautos charakteris ir pasidarė nepalaužiamas. Kažin ar kuri kita, lai-

mingesniu keliu ėjusi, tauta turi tokią prasmingą istoriją ir tokių gražių heroizmo pavyzdžių? Rūpintojėlių parymo mūsų Dievas brangiosios tėviškės sodybose ir pakelėse, bet jo grožio didybę pajutome tik svetimos šalies šaltume ir nesvetingume...

Daugumai mūsų, tremtinių, šios Velykos yra paskutinės Vakarų Vokietijoje. Vėl norėdami tapti sau žmonėmis, nors ir benamiais, bet jau gyvenančiais ne iš numetamų elgetiškių trupinių, keliamė savo sparnus į tolimus užjūrius, kur mūsų taip pat niekas išskėstomis rankomis nelaukia, kur sunkiu, daugiausia neįprastu ir fizinio darbu teks pelnytis duoną. Visa esame pasiryžę nugalėti, bet vienas dalykas mums niekur neduos ramybės. Poeto žodžiais tą dėsni galime taip nusakyti:

Ir akys jo ilgis lietuviškų pievų,
Ir trokštą kritinė lietuviško vėjo
Ir slėiai sunku be jo kryželių

[Dievo,
Kurs amžiais jo vargo kelionę
[lydėjo.
(B. Brazdžionis.

Ypač be tos mistikos, kuri apgaubdavo mus mūsų Tėvynėje Velykų rytą, mes niekur negalėsime nurimti ir užsimirti. Bet tai yra labai prasminga, nes kol savo širdyje jausime savos Tėvynės mistinį ilgį, kol rūšens mūmuse gražiausi, iš gimtųjų namų išsinešti, jausmai, tol bus gyva mūmuse mūsų Tėvynė, tol negalės užgesti laisvės kovos ugnis ir išnykti Priskėlimo viltis.
Pr. N.

Krizės ženklai Ispanijoje

Komunistams pralaimėjus savivaldybių rinkimus Prancūzijoje, komunistų infiltracijos į Ispaniją pavojus pasidarė nerealaus. Ispanų politiniai pabėgėliai Lisabonoje nurodo, kad Franco negalės tvirtinti, kad jo režimas esąs reikalingas Ispanijai nuo komunizmo apsaugoti.

Gerai informuoti bažnytiniai sluoksniai teigia, kad pasitarimai dėl dabartinio Ispanijos režimo pakeitimo yra atsūdirę sprendžiamoje stadijoje. Ešą Franco sutikęs pasitraukti iš valstybės vairuotojo pareigų ir paskelbti Ispanijos karaliumi

Ministerių Sidzikauską priėmė Kanados vyriausybė

Ottawa (Mūsų korespondento pranešimas). Vykdomosios Tarybos pirmininkui p. V. Sidzikauskui Kanados sostinėje viskas gražiausiai pavyko

Kovo 26—27 dienomis V. Sidzikauskas, dalyvavęs Kanados Lietuvių Tarybos Seime ir Montreale visuomenel pasakęs didelę kalbą, sulaukusia didžiulio pritarimo, po Seimo dienų nuvyko į Kanados sostinę, kur turėjo pasitarimų ir pasikalbėjimų Lietuva ir kitas Pabaltijo valstybes liečiančiais politiniais klausimais, o taipgi lietuvių įkurdinimo Kanadoje reikalais.

Generalinio Lietuvos konsulo pulkininko Grant-Suttie lydimas,

Vykdomosios Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas buvo priimtas dviejų Kanados Vyriausybės narių, jų tarpe ministro MacKinnow, kurio žinioje yra imigracijos reikalai; be to, užsienų reikalų ministerijos Europos departamento direktoriaus ir kitų aukštųjų Kanados valdžios pareigūnų, ir be to — parlamento opozicijos vado p. Drew.

Viešėjimo Ottawoje metu min. V. Sidzikauskas buvo pakviestas

į Kanados parlamento posėdį, i diplomatu lože.

Pasikalbėjimų Ottawoje metu buvo paliesti bendri Lietuva ir kitas Pabaltijo valstybes liečiantieji politiniai klausimai ir, be to, mūsų tremtinių įkurdinimo reikalai.

Savo lankymusi Kanados sostinėje Vykdomosios Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas, kaip teko patirti, yra visiškai patenkintas.
J. Kardelis.

Perspėjimas dėl atominės bombos

KETURIOS FANTAZIJOS

Dr. David Bradley, amerikiečių mokslininkas atomo energijos srityje, Vašingtone vienoje paskaitoje pareiškė, jog Rusija turinti ne tik atomo skaldymo paslaptį, „bet, tur būt, gaminanti ir atominius ginklus“.

Jo nuomone, šios keturios fantazijos esančios pavojingos:

- 1) „Paslapties mitas“. Paslaptis jau nebeegzistuoja. Sovietų Sąjunga tikrai turi atomines bombas mokslinė paslaptį.
- 2) „Atominių ginklų gamybos procedūra“. JAV turinčios tik laikino pobūdžio pirmumą. Kiekvienas, kuris sugeba pasistatyti atomo skaldymo bokštą, moka ir plutonijų gaminti. Visai galimas dalykas, jog Sovietų Sąjunga, padedama belaisvių vokiečių mokslininkų, jau gamina ir atominius ginklus.
- 3) „Atominiai ginklai yra absoliutus ginklas“. Tai netiesa. Jie nėra absoliutus ginklas, dėl

kai kurių neišvengiamų netobulumų, ir todėl jie yra tinkami tik taktiniams bei strateginiams tikslams.

4) Paskutinė taip pat pavojinga fantazija yra manyti, jog atominio ginklo veikimas netoks jau balsus.

Dr. Bradley pareiškė, tikš, jog David Lillental, atomo komisijos pirmininkas, turėtų gauti leidimą paskelbti analizę, kurią padarė komisija atominio ginklo veikimui tirti. Oficialius raportas apie bandymus prie Bikini turėtų būti taip pat paskelbtas. Laikyti tautą nežinioje, yra tas pat, kaip statyti kapynų Maginot liniją vandenyno viduryje. Dr. Bradley yra autorius raporto apie bandymą su atominė bomba prie Bikini.

Tikėjimas, jog JAV turi atomo energijos monopolį, sukuria tas „prašaištingas fantazijas, kurios padaro amerikiečius nepasiruošiusius galimam atominiam karui. Šios fantazijos yra mūsų didžiausias pavojus — didesnis negu pavojus, išplaukias iš kelių mokslinių formuliu paskelbimo“, pareiškė baigdamas Dr. Bradley.

JAV SENATAS PASKYRĖ KREDITUS

Europos atstatymo reikalams Amerikos senatas po ilgesnų diskusijų paskyrė visą Trumano reikalautą, sumą — 5.580.000.000 dolerių. Už balso 70 senatorių, prieš 7.

JAV GALINTI DABAR PROVOKUOTI KARĄ

Sovietų savaitraštis „Novoje Vremia“ teigia, kad Šiaurės Atlanto Paktas leidžia Amerikai pasirinkti karą kiekvienu momentu, kada ji tai rasianti reikalinga.

FRANCO SIULO AMERIKAI KARINĖ SUTARTĮ

Gen. F. Franco INS žinių agentūrai suteiktame pasikalbėjime

nurodė, kad jis manąs, jog karinė sutartis tarp Amerikos ir Ispanijos sustiprintų Vakarų Europos ir Viduržemio srities saugumą. Atlanto Paktas iš šio JAV ir Ispanijos susitarimo tik laimėtų.

NYHT

SIRIJOS MOTERYS GAUNA BALSAVIMO TEISĖ

Naujasis Sirijos diktatorius Zaim pareiškė, kad būsimosiose Sirijos parlamento rinkimuose visos apsišvietusios sirijietės turės balsavimo teisę.

Zaim taip pat remia Transjordanijos karaliaus Abdulos planą sukurti didelę arabų valstybę Art. Rytuose.

VAKARAI VIENINGAI SPRENDŽIA VOKIETIJOS REIKALUS

VOKIETIAMS BUS SUTEIKTA DAR DAUGIAU TEISIŲ. JAU PARENGTAS OKUPACINIS VOKIETIJOS STATUTAS. MILŽINIŠKAS AMERIKOS KARINIS BIUDŽETAS. BALKANUOSE ĮTEMPIMAS AUGA.

Pagaliau, po trejų bevaisių pasitarimų su Sovietais dėl Vokietijos atėties metų, 1949 m. balandžio 8 d. Vašingtone paskelbta, kad Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos vyriausybės vieningai susitarė baigti dabartinę betesę Vokietijos padėtį. Dėl visų ginčytinų klausimų buvo rasti reikalingi kompromisai.

Sis susitarimas yra pirmasis Atlanto Pakto vaisius. Dabar, kai vakarų sąjungininkai yra ne tik vieningi, bet ir susirūšė tarpiniais Atlanto Pakto šiais, toks rimtas žingsnis buvo galima žengti priekin, neatsiklausus sovietų pritarimo.

Vakarų susitarimas reiškia, kad po kelių mėnesių bus sudaryta Vakarų Vokietijos vyriausybė, kuri perims didelę atsakomybę dėl, ligi šiol gulusių ant sąjungininkų pečių.

Vokietijon vieton karinių guber-

natorių atvyks civiliai aukštieji komisarai. Kol nėra išspręstas Vokietijos apsigynimo klausimas, tol Vokietijoje liks sąjungininkų okupacinės kariuomenės.

Prieš šį susitarimą pasiekiant, daugiausia galvosūkiu kėlė okupacinis Vokietijos statusas. Tai lyg antroji nugalėtosios Vokietijos konstitucija, pagal kurios dėsnius vokiečiai turės tvarkyti savo gyvenimą. Čia trumpai paduodame okupacinio statuto metmenis, aptariančius kontroliuosimais Vokietijos gyvenimo sritis. Tokios sritys yra devynios:

- a) Nuginclavimas ir demilitarizavimas. Čia įeina ir moksliniai tyrimai atominio karo srityje ir civilinė aviacija.
- b) Užsienio politika ir tarptautiniai susitarimai.
- c) Ruhr'o sritis.
- d) Užsienio prekybos, devizų ir kiti prekybiniai klausimai.
- e) Tremtiniai ir pabėgėliai.
- f) Prižiūra nutėistųjų žinčių, dabar esančių sąjungininkų žinioje, kaip Hesso ar didadmirol'o Dönitz.
- g) Apsauga ir saugumas sąjungininkų dalinių ir jų šeimų bei civilių atstovų.
- h) Gyvendimas Vokietijoje pagrindinių tėisų.
- i) Sąjungininkai seks, kad teikiama Vokietijai ūkinė parama nebūtų lengvapedžiškai švalstoma.

Statutas, kaip pavadojusias taikos sutartį, numato, kaip toli gali siekti Vokietijos galia ruošiant ir išleidžiant naujus įstatymus. Taip, pav.,
dabar ruošiamoji Vokietijos konstitucija negalės būti pakeista būsimosios Vokietijos vyriausybės be įsakmus sąjungininkų sutikimo.

Vokiečių vyriausybės paskelbtieji įstatymai įsigalios po 21 dienos, jeigu sąjungininkai nepanaudos savo veto.

Visi vokiečių vadovaują politikai pareiškė, kad okupacinis statusas esąs „žingsnis priekin“. Tik vokiečių komunistai, ypač rytinės zonos, sako, kad šis statusas kovoję prieš sovietus turis dar daugiau sustiprinti antisovietinį bloką, įtraukiant jį ir Vokietiją, kaip klusnų įrankį.

Po didžiųjų įvykių Vašingtone, dabar telkiamos reikalingos lėšos, kad Amerikos dalyvavimas visuose svarbiuose pasaulio reikaluose būtų remiamas jėgos ir finansų. Sausio pradžioje Trumanas buvo prašęs Kongresą paskirti 15 ir pusę milijardo dolerių krašto gynybos reikalams. Dabar Kongreso

taryba, nuo kurios šių kreditų skyrimas priklauso, ne tik leido šią sumą naudoti, bet dar ją padidino 500 000 000 dolerių.

Šių metų karinis JAV biudžetas siekia 15 909 116 800 dolerių ir yra pats didžiausias taikos metu.

Pačią didžiąją šių metų karo biudžeto dalį „pastima“ karo aviacija.

Komisijos pirmininkas savo motyvuose taip rašo: „Mums yra liks rūpestių ir aukų kelias. Mes negalime pasirinkti kito kelio, kada pasaulio horizonte pilna tiek daug piktų ženklų. Jeigu mes nepasiruošime susidūrimams, tad nepateisinsime mums pareikšto pasitikėjimo. Jeigu karas dabar prasidėtų, tad mes paskyrėme dar per mažai pinigų“.

Aukštieji JAV pareigūnai, kaip Trumanas, vyr. štabo v-kas Bradley, karo viceministras Royall yra nedviprasmiškai pasisakę apie gresiantį karo pavojų. Trumanas net pabrėžė, kad jeigu JAV saugumui susidarų grėsmė, tad jis leistų panaudoti atomines bombas. Bradley nurodo, kad jis netikis, jog prieš 1950 metus galėtų kilti konfliktas.

Kada JAV rimtai ruošiasi sukurti pavojų, jo šmėkla vis grėsmingiau pasireiškia Balkanuose. Prieš savaitę laiko Albanijos vyriausybė, vykdydama Maskvos direktivas, pažaisdama bet kokį elementarų tarptautinį sugyvenimą, atsiuntė naujas gerai ginkluotų banditų gaujas į Graikijos teritoriją, ir

Albanijos Graikijos pasienyje jau antra savaitė vyksta tikras karas.

Abi pusės kalba apie laimėjimus. Naujas neramumų židinys bręsta Makedonijoje. Sovietams diriguojant, projektuojama sukurti „Makedonijos respublika“. Tam tikslui pasiekti reikia atplėsti galbas teritorijos iš Jugoslavijos ir Graikijos. Tiro nekarta yra pabrėžęs, kad tik jėga galėtų įgyvendinti tokius sumanymus. O paskutiniai pasirošimai Jugoslavijos pasieniuose aiškiai kalba, kad jau artėja audros laikotarpis, kuris Komiformui numestų po kojomis neklusniąją Jugoslaviją. Tačiau Tito jaučiasi labai stiprus ir įdomu, kuo ši „broliška“ dvikovė baigsis.

Svarstys naują DP bilijų

— Amerikos Balsas balandžio 9 d. pranešė, kad JAV Kongresas netrukus pradeda svarstyti naują DP bilijų pagal kurį į Ameriką per ateinančius 4 metus galėtų įvažiuoti 400 000 pabėgėlių. Šis įstatymas numato įsileisti ir tuos DP, kurie atbėgo į Vokietiją ligi 1949 metų sausio 1 d.

— BBC, IV. 11. Miunchene įvyko antisovietiškos demonstracijos, kurias organizavo tremtiniai ukrainiečiai. Amerikiečių karinė policija reikalavo, kad demon-

strantai išsiskirstytų, bet šioms nekrepdant j tai dėmesio, demonstruojantieji buvo išblaškyti ašarinių bombų pagalba.

VAKARŲ EUROPOS GYNYBOS PLANAS

Po trumpų pasitarimų Haagoje Vakarų Unijos valstybių gynybos ministras baigiamine komunikate pranešė, kad jau yra visiškai susitarta dėl V. Europos gynybos ir tam yra parengti atitinkami planai.

Priskėlimo šventėje dar ir šiais metais tyli Vilniaus šventovių varpai...

LIETUVOS MENININKŲ TRIUMFAS ANGLIJOJE

Lietuvos Operos solistų — A. Dambrauskaitės, A. Kalvaitytės, S. Banarausko, I. Nauragio ir pianisto prof. V. Jakubėno gastrolės britų žemėje

D. Britanijos Lietuvių Sąjunga, vykdydama užsibrėžtus tikslus, iš kurių vienas Lietuvos vardo populiarinimas ir Lietuvos bylos kėlimas viešojoje šio krašto opinijoje, tarp kitų darbų, jau pereinamas metais bandė dainos-meno pagalba prasiskverbti į platesnius D. Britanijos visuomenės sluoksnius, kurie iki šiol taip mažai buvo informuoti apie mūsų kraštą. Pirmas bandymas pavyko. Mūsų menininkų gastrolės davė teigiamų rezultatų. Tad Centro Valdyba, paskaitinta pirmo pasisekimo, neatširdžėdama net iš nuostolius, nutarė dar kartą imtis atsakomybės ir organizuoti naują koncertų grandį anglų žemėje. Valdymas buvo aptaręs sąstatais su mal buvo pavesta susitarti su solistais. Susitarta lengvai, nes nei vienas menininkas nestatė jokių materialinių sąlygų, ir reikalą pažūrėjo grynai iš idealistinės pusės ir štai, ne metams nepraeius nuo pirmųjų gastrolių, vėl iš lietuvių menininkų krūtinė nuaidi žavinga daina Britų saloje, nuaidi jos klonais ir kalnais. Ji prasidėjo pavasariu žydinčiame Plymouth'e, nuskrido į šaltą ir vėjuotą Port William'ą ir baigėsi Essex'o lygumose. Gastrolės trukdo du ir pusę mėnesio ir duota 28 koncertai. Mažai kuris didžiųjų šio krašto didmiesčių neįsigerdo ilgesingos lietuviškos dainos melodijų, o taipgi meistriškai atliktu pasaulinio masto kompozitorių-klasikų kūriniais.

Mes didžiujamės ne vien tik todėl, kad būdami svetimame krašte ir gyvendami tėvynės išgesiu, tapome atgavinti ir tą akimirksnį pagyvenome mielosios tėviškos miraus. Ne. Tai yra kur kas daugiau. Tas mūsų džiaugsmas tėra tik liudininku tų įvykių, dėl kurių turi džiaugtis kiekvienas lietuvis, kuriame krašte, kurioje šalyje ar būklėje jis bebūtų! Nes čia buvo pavaizduotas lietuvių tautos dvasinės kultūros paveldas, kurio turtingumas ir spalvingumas buvo aukštai įvertintas šios didžios anglų tautos dvasinės kultūros autoritetų.

Neįsigilinus į dalyko esmę, prašalaučiui gali atrodyti, kad šis mūsų entuziazmas yra perdas. Su giliu įsitikinimu drįstu pasakyti, — ne! Ir štai dėl ko. Nepamirškime mes anglo-saksų tautos savybių. Nepamirškime taip pat ir jos reikšmės naujai atkuriamam pasaulio planavime, su kuriuo yra susijęs ir mūsų brangios tėvynės likimas. Anglas visur ir visame yra santūrus, tiek išpūdiuose, tiek sprendimuose. Visa tai kas svetimai, jis tolerantiškai ir kantriai iškauso, tačiau dėl gauto išpūdiu retai kada pareiškia entuziazmą. Tačiau yra jūntama visuose šio krašto aspektuose. Gi dėl nevykusio efekto, jis dėntelmeniška nutyli, o pavelktas didelio išpūdiu pasisakys, kad ir viešai, tačiau labai santūriai.

Praėjusiais metais, pirmą kartą Britanijoje pasirodžius mūsų solistams, tik septyni laikraščiai tepažymėjo šį faktą kukliai, tačiau palankiai įvertindami mūsų dainininkus. Pasirodant menininkams antrą kartą, išslyko pajustas, užsilikęs iš peraito kar-

to išpūdis, nes ne tik pilnesnės buvo auditorijos, bet ir žymiai šiltesnis buvo sutikimas ir paguldėjimas pačių menininkų. Kiekvienas koncertas buvo komentuojamas to miesto ar apygardos spaudoje, nesigalint menininkams puikių komplimentų, o šalia to nepamirštama buvo ir Lietuvos nelaimė — iškelti Lietuvos okupacijos faktai, pareikšti šilto užuojautos ir linkėta atgauti prarastą laisvę. Platesni, ar siauresni straipsniai tilpo net 43 britų laikraščiuose, ir tuo būdu mūsų tautos kultūriniai laimėjimai bei jos siekimai pasiekė milijonus britų, jau neskaitant to publikos, kuri turėjo laimės klausytis puikiųjų koncertų.

Vaidžio dėliai pacituosiu tik keletą britų spaudos atsiliepimų. Štai, po didžiojo-reprezentacinio koncerto Londone, vasario 21 d. pats svarbiausias D. Britanijos dienraštis „The Times“ prabilo: „Nepriklausomybės netekimas privertė daugelį Lietuvos muzikų emigruoti. Dainininkai ir pianistas, šeštadienio vakare Kingsway Hall davusieji koncertą, šiuo metu gyvena Vokietijoje, kur jie tebeuoslėja lietuvių liaudies dainos bei muzikos kūrinių tradicijas.“

Toliau, individualiai vertindamas pasiskirus menininkus, sako: „Ponas St. Baranauskas yra „Tenore robusto“ pagal itališką modelį, su puikiais skambančiais balsu viršutiniame krūtinės registre...“ Ponas I. Nauragis. Jo dainavimas iš tiesų primena Šaliapina. Panelė A. Kalvaitytė pasirodė esanti tikras ir puikus operinis kontraltas... Panelė A. Dambrauskaitė... didelis sopranas balsas... Prof. V. Jakubėnas kaip akompaniatorius buvo tiek skoningas, kiek tai iš viso galima įsivaizduoti...“

Provincijos spauda parodė dar didesnio entuziazmo — ypatingai karštai sutiko ir įvertino mūsų artistus. „Evening Gazette“, aprašydamas solistų koncertą Stocktone, puikiai įvertinęs kiekvieną menininką atskirai, sako: „... puikiuos muzikos ir retu pažėmumo vokalinės išraiškos paliko neužmirštama įspūdį. Net kai lietuvių menininkai, po griežtų plovimų — nuosirdžios ir gausios auditorijos atsidėkiojimo — paliko sceną, ir nusileido uždanga, dar kurį laiką salėje niekas nesiryžo pajudėti iš savo vietų...“ Kitas Vidurinės Anglijos laikraštis „The Guardian“ straipsnyje, pavadintame „Operos Žvaigždės Annfield Plain“, rašo: „Šioje apylinkėje niekad negirdėjome iki šiol nieko panašaus, primant dėsinesian aukštą meninį lygį, prie kurio mūsų publika yra pripratusi...“ Škotijos dienraštis „Glasgow Observer“ koncerto proga apie Sovietų režimą Lietuvoje rašo: „Sovietiška režime gyvenant nei vienas nėra tikras, kas su juo gali atsitikti. Slykščiausių provokacijų keliu žmonės sumaimi, ir niekas jų daugiau nemato ir apie juos negirdi...“

Nei vienas laikraštis nepareikšėjo nepasitenkinimo mūsų artistų pasirodymais. Birmingham Gazette, Yorkshire Post, Northern Echo, Bridgewater Mercury, Staffs Advertiser, Morning News, Northampton Indepen-

— Ar nebuvo tik teologinės frazės pamokslas. Aš sutinku net su tuo, kad Kristus savos mirtimi norėjo parodyti aukos dvasią. Vieno už visus. Bet ar tau auka turi prasmę? Mūsų krašte susigrūmė dvi jėgos. Aukos nešame mes. Argi iš viso tos aukos turi prasmę, jei nežinia, ant kurio dievo aukuro jos sudedamos. Kuri iš tų dviejų jėgų atstovauja gėri? Nė viena. Jeigu visos tautos kančia neturi prasmės, tai tuo labiau be prasmės atskiro žmogaus auka, nors žmogus išsivaizduoja ją darąs geru ir laimingu. Kur gi pagaliau yra tas gėris ir blogis? Ar ne abudu pradai kyla iš to paties šaltinio? Jeigu mes nekovojuame prieš gamtos įstatymus, kodėl mes turime kovoti prieš save prigimtį, kuri taip pat to paties Kūrėjo sukurtas pagal tam tikrą gėrio ir pikto elementų proporciją? — gydytojas Daukša įsikarščiauo ir pradėjo vaikščioti po kambarį.

Elenutė pakilo ir tyliai išėjo. Ji žinojo, kur galėjo nukrypti ryšių kalba. Gydytojas Daukša visomis priemonėmis norėjo paversti Elenutės tėvą, kuris buvo priėjusias dukters ir jo meilė. Ji lengvai užgavo pianiną savo kambaryje. Tačiau Elenutės juoda silueta prie lango. Gal žvaigždėta Velykų naktis palengvins jos dvasinę kovą ir padės apsispręsti. Kartais vieną žvaigždutė iš beribės dangaus platumos

— Dar nabaigus vakarienes gydytojas Daukša staiga buvo iškvietas į ligoninę. Sunki nuotaika gal būtų ir pasilikusi, jei ne ponis Butvilienė. Ji paėmė be žodžių dukterį už rankos ir nulydė jį į kambarį. — Judvi man taip primenata bundantį pavasarį, o gal ir Velykų naktį. Jūmyse jaučiama jau brestanti kažkokia gyvenimo paslaptis. Gal ji išsiskleis be

— Prancūzijos rašytojų sąjungos praėjusių metų literatūros premijos buvo paskirtos negrų poetui Ranė Maran ir romanų rašytojui Germaine Beaumont. — Vokietijai PEN klubo nariai balandžio vidury šaukia suvažiavimą Hamburge. 31 tarptautinis PEN klubo narių kongresas įvyksta gruodžio m. Venecijoje. — Sulaukęs 82 metų italių filosofas Benedetto Croce atidavė vienai leidyklai spausdinti knygą „Kritiškos pastabos pačiam sau“. — Gegužės mėn. pabaigoje Švedijos poetų akademija pakvietė Thomas Mann skaityti paskaitą apie Goethe. — Leidykla Blond Gay išleidi rinktinių kardinolo Mindzenty raštų knygą „Kalnys kaltina“. — Britų teatralų grupė balandžio ir gegužės m. penkioliktą Vokietijos miestų vaidins Shakespeare „Hamletą“ ir G. B. Shaw „Žmogus ir antžmogis“. — 1948 m. Gouncorto premijos laureato Maurice Druon drama „Mégarée“ balandžio 15 d.

— Garsusis Mickymaus filmų kūrėjas W. Disney ruošia keletą naujų pieštinių filmų, kaip „Sniego našlaitė ir 7 nykštukai“, „Pelėnė“ ir kt. — Tarptautinės religinių filmų savaitės proga Vienoje bus pademonstruotas italių filmas „Karas karui“, kurioje Popiežius Pijus XII dalyvauja kaip kovotojas už taiką. — Rugsėjo pradžioje Bochume įvyksiantis antrasis vokiečių katalikų suvažiavimas aptars socialinio švietimo, socialinės jaunimo apsaugos ir kt. klausimus.

MOKSLO IR MENO PASAULYJE

MOKSLAS

— JAV Kolumbijos universitetas baigia statyti didžiausią pasaulieje ciklotroną, kuris yra reikalingas atomui skaldyti ir, be to, gali būti pritaikytas ir medicinos reikalmis. Didžiausią šio ciklotrono dalį sudaro 2300 to plieniniai magneto rėmai. Patys magnetai sveria 38 ir 60 to. Magneto apvijoms sunaudota 20 km varinės vielos. — Sveicarijos Himalajų ekspedicija vadovaujama Alfred Suter, iškuto išskrido į Kalkutą. Ekspedicija nori ištirti iki šiol dar neištirtas Himalajų sritis ir įkopti į Everesto viršūnę. — Sulaukęs 64 m. amžiaus, Buenos Aires mirė pasižymėjęs vokiečių chemikas, išradęs būdą pagaminti sintetinį benzina iš anglies ir cukrų iš medžio, prof. Friedrich Bergius. Už įvairius chemijos išradimus 1931 m. jam buvo suteiktas Nobelio chemijos premija. — Erlangenio universitete gegužės mėn. įvyksta tarptautinis ultra garų kongresas, kuriame dalyvaus per 1000 vokiečių ir užsienio mokslininkų. — Vienam olandų daržininkui pavyko išauginti geltonąsias alyvas.

LITERATURA IR TEATRAS

— Amerikiečių rašytojas Sinclair Lewis išleido naują romaną „Dievo ieškotojas“, kuriame vaizduojama Minnesotos valstijos 19a misionierių veikla.

Naujas žurnalas

Šiomis dienomis išėjo „Viltis“ — iliustruotas mokslo, kultūros ir politikos žurnalas. Redaktorius Balyš Galdžiūnas. Redakcinė kolegija: Jonas Čiuberkis, Algimantas Gureckas, Aleksandras Laikūnas, Dr. Bronius Nemickas, Stasys Santvaras ir Dr. Steponas Stankus. Savo pasirinktąjį kelią „Viltis“ taip trumpai nusako: „Viltis, tęsdama viltininkų kultūrinės, visuomeninės ir politinės tradicijas, ryžtasi naujam darbo barui. Mūsų tikslas — ieškoti naujų kultūros kelių, brandinti mūsų tautos dvasines jėgas, ruošti laisvam, nepriklausomam gyvenimui.“ Pirmo numerio turinys svarbesnieji straipsniai: A. Merkelis — Su viltimi ir laisvę, Dr. J. Saulys — Po 1918 m. vasario 16 dienos, J. Grigolaitis — Prūsų lietuvių rezistencija, Aleksis Rantnis — Adomas Galdikas, Dr. J. Puzinas — Ankstyvųjų Lietuvos gyventojų kultūros ir tautybės klausimas, Dr. J. Balyš — Lietuvių mitologijos sintezė, Dr. J. Paplėnas — Socialinė pažanga, K. G. — Darbo problemos būsimojėje Lietuvoje, Agr. A. Mesteikis — Lietuvos žemės ūkio atstatymo problema. Recenzijų skyryje vertinama Dr. J. Balio „Tautokos skaitymai“. Paminima A. Smetona ir J. Vilčinskas. Kiek platesnė akademinio gyvenimo kronika. Iš grožinės literatūros: F. Kiršos ir St. Santvaro eilėraščiai, A. M. Katiliškio novelė. Antrasis „Vilties“ numeris išleistas gegužės mėn. Šio numerio kaina DM 2,50. Gaunamas paspaudus patinčiojus arba užsakančius šiuo adresu: B. Galdžiūnas, (14b) Pfullingen, Goethestr. 22.

RYTO PAUKŠČIAI

Aušros ugnį rankas iškėlė meldžias ažuolai. Ir žilos galvos jų virpėdamos iš lėto linksta... Ir tartum debesys, didžiais pulkais, Pakyla virš miškų pabuđ paukščiai.

Klegėdami jie nugula laukus Žieduotas pievas ir plačius kelius. Ir lyg laivai beribėje žvaigždėto plauko — Aukštai aukštai iškilę jų pulkai Aušros ugnim sibrabintais keliais Ant savo drebančių sparnų Jau neša šviesią saulę: Diena, diena!.. Ir jų džiugi daina Bekraščio džiaugsmo... Tai ryto paukščiai.

AŠ NEGALIU

Aš negaliu išsivaizduoti savos šalies peizažo Be lino žiedo... Ir gimtų laukų Neatpažįstu aš be klevo kryžių, Kaip žydrijo dangaus — be tūkstančio žvaigždžių. Aš negaliu išsivaizduoti gimto sodžiaus Be rūpestėlių, rymančių lauke. Be savo tėviškės aš trokščiau Sunku, kaip lauko gėlei man lange Čia išstatyti laukti, kad bjaurėtus Praeinatų mano skurdumai. Kas kalta, kad žydėti Galiu ant savo tik laukų. Aš negaliu išsivaizduoti pavasario peizažo Be svyrančių laukus beržų. Ir savo Dievą svietimus vitražus Man atpažint sunku, sunku...

BŪDAS NUO DEGTINĖS ATPRASTI

Įvairūs išradimai dažnai tėra tik laimės ar atsitiktinumo dalykas. Taip atsitiko ir danų gydytoju Dr. Jacobsen, kuris, per ilgus metus bandydamas išrasti tikrai veiksmingus vaistus prieš vidurių kirminus ir pats juos vaistams, pastebėjo, kad šiu vaistų išgėrus degtinė pasidaro tik ne tiknanti, bet ir sukelia vėmimą. Tai ir buvo priešalkoholinio vaisto „Antabus“ atradi-

mo valanda. Naujasis vaistas pavadintas pagal anglų žodžius „antiabuse of alcohol“ — „alkoholio priešplėnaudojimas“. „Antabus“ tabletės yra be kvapo ir be skonio, tačiau jas galima naudoti tik pagal gydytojo nurodymus, nes nežinant (atmiškis valgyje ar gėrėle) šių vaistų priėmimas ir vėliau geriant alkoholį galima pavojingai apsinuodyti. Todėl šio vaisto pardavinėjimas dabar yra griežtai kontroliuojamas.

BE TEISĖS MIRTIS

MARIŲ ŽUVĖDRA

— Didžiosios kančios penktadienio negali išvengti joks žmogus. O kartais jis ateina valstybei, net tautai. Todėl mes turime suprasti jo gilią prasmę. Kur yra esmė? Kad Kristus mirė, kad jis pats prisikėlė, ar kad savo mirtimi ir prisikėlimu atnešė žmonijai aukos dvasią... — stiprus jauno kunigo balsas atidėjo bažnyčios skliautuose. Erdvė bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Rodos, būtų kaip visi laukė, ar kunigas nepažadės Velykų rytui išlaisvinimą iš nežmoniška kankinančio slougiu. O kunigas vis reikalavo aukščiau kopti į Golgotos kalną. Saurė naujų aukų ant Tėvynės aukos.

— Man taip sunku ir tuščia širdyje po to pamokslą, kaip po kokios nelaimingos pranašystės. Poviľa, kaip gydytoja, gali paminti ir rytus... Bet ir ne tai. Tik, rodos, jaučiu, kad mano likimas vaikščioja netoli manęs... — Elenutė stipriai prisiglaudė prie manęs, kai išsigrūdusios pro minią, išėjova į tuščią gatvę. Iki namų ji tylėjo. Nemorėčiau jai pasakyti, kad jau žemė kvepia pavasariu ir alyvos sprogstas ties jų namų langų.

— Dar nabaigus vakarienes gydytojas Daukša staiga buvo iškvietas į ligoninę. Sunki nuotaika gal būtų ir pasilikusi, jei ne ponis Butvilienė. Ji paėmė be žodžių dukterį už rankos ir nulydė jį į kambarį. — Judvi man taip primenata bundantį pavasarį, o gal ir Velykų naktį. Jūmyse jaučiama jau brestanti kažkokia gyvenimo paslaptis. Gal ji išsiskleis be

skausmu, o gal bus audrų ir kančios priežastis — kabėjo ji motiniškai glostydamas dukters ranką. — Aš visai sutikau su tėvelio išvadžiomais dėl skausmo ir aukos, bet aš nežinau kelio iš to užburto rato, kuriame aš pati esu, — pradėjo Elenutė. — Mudu su Povilu buvova tik tarnybos draugai. Aš niekad nesistengiau jam patikti kaip moteris. Manau, ir jis to nedarė. Diena iš dienos bendras darbo džiaugsmas ir skausmas mus pamažu taip suartinu, kad viena dieną mudu pamatėva, jog esava vienas antram reikalingi, kad galėtuvama mažinti kitiems skausmą. Tas viskas atsitiko be mūsų noro. Kodėl už tai, kas ne mūsų mūsų priklauso, turime kentėti. Pagaliau, ir čia ne viskas. Dėl tos moters, kurį stovi tarp mūsų, galiu jo išsižadėti. Manau, tiek jėgų turėčiau. Bet tada žiūva jo gyvenimas. Kodėl negalima paaukoti vieną žmogų, kad du būtų laimingi? — kankino save Elenutė. — Mielas vaikuti, laimė sukurta ant svetimios aukos, anksčiau ar vėliau sugrįžta. Sukurta ant savo aukos, yra amžina, — pasakė motina, bučiuodama mus nakčiai.

— Koks tas gyvenimas keistas. Jame tiek daug pripuolamumo, kurio žmogus nepramato, o paskui už tai turi kentėti, net jeigu jis klaidą padarė iš didžiausio idealizmo. Manau, kad dar yra kaž kokia paslaptinė jėga, kurią mes kartais vadiname gyvenimo ironija, ir ji juokiasi net iš kilniausių žmogaus jausmų ir norų. — Tada Povilas buvo tik pradėdas praktikuoti gydytojas. Vieną vasaros naktį greitoji pagel-

ba atgabeno du motociklo katastrofoje apdužytus žmones. Ji buvo pirmasis po pacienčias, kuriam jis turėjo daryti operaciją. Pasisekė. Jis mirė. Pasirodė, kad tai buvo sužieduotini pora. Jaunoji moteris taip pergnyveno savo nelaimę, kad prikašiojo gydytojui, jog jis neturėjęs teisės išgelbėti jos gyvybę. Graži no jai sveikata, bet ne gyvenimą. Iš karto jis norėjo stebėti jos skausmo eigą ir lūžį tik kaip gydytojas, vėliau atsirado tarp jų draugystė. Jie jautėsi keisto likimo draugėn suvesti. Jis ją vedė. Manau, kad prieš vestus jie jautėsi perdaug vienas prie kito pripratę. Tikėjosi, kad bendras gyvenimas dar labiau suartins. Bet išėjo priešingai. Metai iš metų vienas nuo antro tolo. Jie pasidarė du visai vienas antram svetimi žmonės. Jau keli mėnesiai, kai ji išvažiavo pas tėvus. Juodu neturi jokio ryšio. O mudu su Povilu prigalauosiva vienas kitam. Kaip rasti išeitį iš šio užburto rato. Viena iš mudviejų turiva pasitraukti. Bet kaip, jei, anot mano tėvo, žmogus netur teisės į mirtį... Už sienos tikėjo laikrodžiai.

— Tada buvau ir aš jaunas. Tos moters pasiaukojimas mane žavėjo. Jeigu ji būtų į padariusi tikrai laimingą, gal būtų toje aukoje ir išsėstėjusi. Bet laimės ji jam nesuteikė. Jis buvo tik fiziškai invalidas, bet ne dvasiškai. Jo išdidus vidujinis as nerytą. Žinojau tik jo vardą: „Be teisės mirti“ — taip kūrinyvas vadinosi. Taip, rodos, ir girdėjau išsargusio gyventi žmogaus pasikalbėjimą su savo siela. Jis yra pavargęs gyventi. Jo gyve-

— Tada buvau ir aš jaunas. Tos moters pasiaukojimas mane žavėjo. Jeigu ji būtų į padariusi tikrai laimingą, gal būtų toje aukoje ir išsėstėjusi. Bet laimės ji jam nesuteikė. Jis buvo tik fiziškai invalidas, bet ne dvasiškai. Jo išdidus vidujinis as nerytą. Žinojau tik jo vardą: „Be teisės mirti“ — taip kūrinyvas vadinosi. Taip, rodos, ir girdėjau išsargusio gyventi žmogaus pasikalbėjimą su savo siela. Jis yra pavargęs gyventi. Jo gyve-

— Tada buvau ir aš jaunas. Tos moters pasiaukojimas mane žavėjo. Jeigu ji būtų į padariusi tikrai laimingą, gal būtų toje aukoje ir išsėstėjusi. Bet laimės ji jam nesuteikė. Jis buvo tik fiziškai invalidas, bet ne dvasiškai. Jo išdidus vidujinis as nerytą. Žinojau tik jo vardą: „Be teisės mirti“ — taip kūrinyvas vadinosi. Taip, rodos, ir girdėjau išsargusio gyventi žmogaus pasikalbėjimą su savo siela. Jis yra pavargęs gyventi. Jo gyve-

UŽSAKYTI PAGRAUDENIMAI

Kai enkavedistai nori mus pagraudenti, jie daro tai planingai. Pasiūkia „Tiesos“ redaktorių, supažindina jį su savo sumanymu ir įsako jam iki nustatyto termino jį realizuoti. Redaktorių dažniausiai tai įvykdo, pasitelkę uždaviniui tinkamą įėgą.

Kaip tremtiniams graudenti tinkama įėga nuo kurio laiko Žimano bendradarbių sąrauose figūruoja ir Vincas Oškiniis. Figūruoja jis, be abejojimo, ir kitos įstaigos bendradarbių knygoje. Tos, būtent, kuri jau labai smarkiai domisi, ką kas daro, ką šneka ir ką galvoja. Jei Oškiniis būtų patekęs į tų aktyvistų rejestrus dabar, laikytume jį raudonųjų žabangų auka ir užuojautą pareikštume. Bet jis jau senas tos srities darbuotojas. Jo ideologijos centro žmogus p. K. šių elučių autoriu yra pasakojęs, kad dar N. Lietuvoje Oškiniis nebuvo kviečiamas į kai kuriuos jo srovės pasitarimus, nes buvęs laikomas politinės policijos agentu.

Profesionaliai linkę dirbti tam, kas brangiau moka, juo labiau šnipai. Bet aukštą honorarų mokėtojai moka pinigą ir... neria kilpa. Kilpos siūlo galas nuėina taip toli, kaip to reikalauja žvalgybos uždaviniai. Ir taip už siūlo galo tampomas hampelmanas kartais atsiduria net trečioje valstybėje. Nematomas viešpaties tampomas jis šokinėja toli, kol anas apsisprendžia jį namo timpelėti.

Timptelėjo pernai namo ir Oškinių. Netrukus ir dirbti pristatė; iškart abiejose profesijose: sąrašų sudarinėti ir tremtinių graudenti.

Graudentis jis mus jau ir anksčiau, o 1949 m. kovo 5 dienos „Tiesoje“ ir vėl išsinerė, jo paties žodžiais, „Skurdo ir nevilties pelkėse“.

Oškiniis rašo: „Kai sugrįžau į Lietuvą, pažįstami mane ne kartą paklausėdavo: — Tai gi, tamsta grįžai iš Vakarų Vokietijos. Pasakyk man tamsta, ką gi ten lageruose lietuviai veikia, ką dirba, iš ko gyvena?“

— Bet jis, vargšas, gali tik rankomis skėstelėti: „Ką gi aš į tokį klausimą galiu atsakyti? — Nieko, absoliučiai nieko nedirba“. Ir pasikaito pasaką apie tai, kaip stovyklose niekas nieko dirbti negali ir nenori, kai pora dainininkų mėginando imti tepuką į rankas ir vėl su apmaudu mesdavo jį šalin, kai daugelis mėgino mokyti šiamu, bet jų neišmoko, kai visiems praėjo noras mokyti šalų ir niekas jų neišmoko, kai... ir t. t.

Neleido Oškiniui redaktorių, — o gal saugumo jausmas, — ne vienu žodžiu užsiminti apie tremties spaudą, literatūrinę kūrybą, gausų mokyklų ir kursų

tinklų išleidusių šimtus abiturientų, apie diplomatus, doktorantų ir įvairių specialistų būrius, pasirušiusius laisvos Lietuvos atstatymo darbui, apie dailininkų kūrinius ir sėkmingas jų parodas, garsinančias laisvųjų lietuvių meną, apie žavius dainos, šokio ir vaidybos pasireikšimus Vokietijoje ir už jos ribų.

— Bet Zalinskičaitė, matyt, bus jau suskubusi artistams išsiplepėti apie tremties operą, tad Oškiniui buvo suplanuota specialiai drebelėti truputį purvų į tą pusę ir pagraudenti: „Atsimenu dar, kaip anglų okupacinėje zonoje, rodos, Detmoldė, keli operos artistai susimetė į trupelę ir laikraštukoje paskelbė, kad organizuoja lietuvišką operą. Po kiek laiko susilpė „Sevilijos Kirpėja“, bet greitai įstikino, kad nei teatro, nei žiūrovų jie neturi. Nepajėgė aplankyti net stovyklų, kuriose gyveno lietuviai, nes buvo kas keliones apmoka, kas svetimoje stovykloje valgyti duoda. Ir teko tai „operai“ savo sumanymą mesti, o dainininkai galutinai įstikino, kad jų karjera baigta“.

Kai dėl dainininkų karjeros, tai, jei Oškiniui būtų leista mūsų „laikraštukus“ skaityti, galė, tume jam pasiūsti bent kelis egzempliorius, iš kurių jisai patirtų apie juos ir jų karjerą daug ką įdomaus. O dėl tremties operos likimo tėra tik tai įsidėmėtina: kiekvieną mūsų silpnę agitropas perleidžia per raudoną mikroskopą ir nukreipia prieš mus. Iš kelių perdetos ambicijos asmenų santykių jis išaugino visą istoriją. Šį kartą daiga davėme mes patys, bet nėra ko stebėtis, išaugina Kremliaus samdiniai daug ką ir be daigų ir be sėklų. Tam juk ir yra leninizmas ir stalinizmas.

„Skurdo ir nevilties pelkėse“ paskendęs Oškiniis sielojasi, nežina, „kokiomis vilimimis palikuosieji stovyklose lietuviai gyvena dabar“. Tikime vargšui ir nesistebime: kaip jis gali žinoti, kas dedasi už geležinės uždangos? Tam juk ir uždanga.

Jei Oškiniis ir visi kiti samdyti ir terorizuojami graudentojai anapus uždangos turėtų teisę mus išgirsti, pasakytume jiems, jog šiandieną gyvename daug realesnėmis vilimimis nei Oškinių tarnybos mūsų tarpe metu — grįžti į Lietuvą, iš kurios visi Maskvos hampelmanai bus išduktę.

J. P.

BALFO PIRMININKAS
Dr. J. B. Končius išleido atsišaukimą į Amerikos lietuvius kuriame šiltai žodžiais ragina įvairiais būdais, ypač Velykų švenčių, progą paremti varg esančius tremtinius.

arenoje kovoję žinomiausius ir mėgiamiausius pasaulyje boksininkas Prancūzijos ir pasaulio vidutinio svorio meisteris Marcel Cerdan. Nepaprastai savo sportiniais pasiekimais ir pavyzdiniu gyvenimu greit jis įgijo abiejų kontinentų simpatijas. S. m. birželio mėn. Cerdan gins tur varžovą, buv. pasaulio meisterį amerikietį Toni Zale. Cerdan su dideliu atsidėjimu ruošiasi šiai nelengvai kovai. Pirmoje savo paruošiamoje kovoje Cerdan sutiko su D. Britanijos vidutinio svorio meisteriu Dick Turpin. Ryžtingoje ir gyvoje kovoje jisai paguldė savo priešą 7 runde k. o. 7.000 žiūrovų, kurie su didžiausiu įtempimu stebėjo kovą, nebuvo rungtynėms apvilti, lygiai kaip ir pats šios kovos laimėtojas Marcel Cerdan, per 19 kovos minučių pelnė 10.000 anglių svarų, arba 40.000 dolerių, arba 132.000 DM.

SPORTAS

IR AUSTRALIJOJE LIETUVIAI LAIMI

Bathurst, netoli Sydnejaus, kur apgyvendinti įvairių tautybių naujieji emigrantai, sportinių gyvenimas yra ypač gyvas. Beveik kas vakarą būna krepšinio, tinkinio ir įvairių rungtynių. Australai dažnai pamoko ir nauji, australiškų žaidimų. Lietuviai sporte tinkamai reprezentuojasi. Ką tik atvykusi Aldo na Snarskytė stojo į stalo teniso varžybas ir laimėjo pirmąją vietą. Dviejų minučių stalo teniso žaidynėse su piniginėmis premijomis lietuviai taip pat išėjo laimėtojai: moterų grupės nugalėtoja — A. Snarskytė, o vyrų — Palangiškis. Mišriame dvejetė Snarskytė su Palangiškio taip pat iškovojo pirmąją vietą.

KREPŠINIS HAMBURGE

Hamburgo vokiečiai po pergalingos prieš Pinnergo latvių studentų rinktinę 21:18 ėmėsi organizuoti didelį pavasario krepšinio turnyrą, į kurį kviečia tris vokiečių komandas, Pabaltijo Universiteto lietuvių rinktinę, Hamburgo estų-latvių bendrą ekipą, Pinnergo latvių studentus bei Spakenbergą. Numatomas žaisti kiekvienas su kiekvienu.

JAU TOKIA TRADICIJA...

Balandžio 2 d. Neustadto latvių gimnazijos sportininkai applanė Eutiną, kur su vietos YMCA turėjo draugišką tinkinio ir krepšinio rungtynes. Eutinio tinkinio atstovavo latviai, o krepšinio — lietuviai. Tinkinio rungtynes laimėjo Neustadts, sunkiai įveikdamas Eutinio latvius 2:1.

Privertinas futbolo žaidimas Vengrijos mokyklose

Iš Vengrijos pranešama, jog Vengrijos sporto ministeris paruošė programą, pagal kurią norima Vengrijoje futbolo sporte pasiekti aukščiausio lygio. Kiekviena mokykla turės geriausius futbolo mokytojus; kurie futbolui mėnė lavins mokinius jau nuo 6 m. amžiaus.

PARKER ZAIS VOKIETIJOJE

Zinomas Vokietijos teniso žaidėjas von Cramm, kuris neseniai Aleksandrijoje, Egipto teniso tarptautiniame turnyre, kartu su JAV Parker laimėjo dvejetainį žaidimą, pranešė savo klubui Hannoverioje, jog gegužės mėn. Vokietijoje atvykęs Parkeris ir dalyvaus ruošiamose teniso rungtynėse. Manoma, jog Parker sutiks dalyvauti ir Vokietijos teniso pirmenybėse Hambuge. (vib)

PER 19 MIN. — 132.000 DM London, Empress Hall bokso

Pavasaris Trakų ežere

IRO konferencija su tautiniais ryšių karininkais

IRO Vyr. Būstinės Administracija š. m. kovo mėn. 23 dieną susaukė pripažintų tautinių komitetų ryšininkus pirmajai konferencijai. Konferencijoje dalyvaus lietuviai, latviai, estai, lenkai, ukrainiečiai ir vengrai atstovai.

Iš IRO pusės konferencijoje dalyvaus: amės. zonos direktoriaus pavaduotojas M. R. Taylor, aprūpinimo skyriaus viršininkas P. Braude ir visų būstinės departamentų viršininkai.

Mr. Taylor savo išžanginėje kalboje pasveikino ryšių karininkus išreikšdamas viltį, kad ryšių karininkų institucija padės IRO įvykdyti skirtus IRO uždavinius. Igai buvo aiškintasi ryšininkų pareigos ir uždaviniai bei jų santykiai su IRO. Mokėti jiems atlyginimą kategoriskai atsisakyta, ypač motyvuojant tuo, kad ryšininkai neturėtų tarnauti, o turi būti tik demokratiniais atstovais savo bendruomenėje. Taip pat ir kelionė jiems apmokoma tik IRO vyriausią zonos būstinę.

Reparacijinio Skyriaus viršininkas išskėlė klausimą, kad tautiniai komitetai būtų visiškai neutralūs reparacijai atveju; kad jie nebandytų užkirsti kelią tiems asmenims, kurie nori grįžti į savo tėvynę.

Į tai jam atsakyta, kad šių laikų mums nežinomi atsitikimai ar įvykiai, kad tautiniai komitetai būtų vartoję kurią nors įtaką tremtiniams atkabininti nuo grįžimo į tėvynę. Rusų misija, matyti, neturėdama kitų argumentų, pati arba per savo agentus bandė net klastoti Eichstato lietuvių komiteto parausu po vienu atsišaukimu. I tai reparacijinės komisijos pirmininkas replikavo, kad Eichstato Rebdorfo incidentas vyriausią būstinę yra žinomas ir kad nebaigtas tyrinėjamas ar po atsi-

šaukimu padėti lietuvių komiteto parašai yra tikri ar suklastoti.

6. Toliau p. Braude pranešė apie projektuojamą IRO arejų susiaurinimą. Ligai ateinančio birželio mėnesio manoma, kad stovyklose dar gyvens apie 200.000 tremtinių, o sausio pirmą 1950 liks tikrai apie 100.000. Atitinkamai turės būti mažinamos ir stovyklų. Pirmoje eilėje numatoma likviduoti pirmąją areją. Ji bus likviduota iki š. m. birželio mėnesio 1 dienos, išskyrus Hanau stovyklą, kuri pasiliks iki IRO veiklos galo, nes tenai yra centriniai IRO sandėliai ir visi tremtiniai, gyveną Hanau stovykloje, ir Butzbacho stovykla, kur įsteigta pereinamoji stovykla.

Antrąją vietą numatyta likviduoti IV-oji areja. Jos likvidavimą manoma užbaigti iki liepos 1949 metu. Bus palikta Ambergo sanatorija ir Resettlement Center.

Toliau numatoma likviduoti III-oji areja. Jos likvidavimas turėtų būti užbaigtas iki 1950 m. sausio 1 dienos.

Visose likviduotose arejose bus paliktos šios IRO institucijos: a. tiesių skyrius, b. įkurdinimo skyrius, c. gerbūvio (welfare) skyrius. Tie skyriai turės padėti emigruoti arba leisti įsijungti į Vokietijos ekonomiją privačiais gyvenantiems tremtiniams. Tie skyriai veiks, kol IRO veiks zonoje.

Pareiktas pagėidavimas, kad ryšių karininkai pagėibėtų IRO administracijai šiame suglaudiniamo darbe. Pavyzdžiui, lietuvių ryšių karininkas yra patelkęs IRO vyr. būstinę planą kaip sutalpinanti didelę lietuvių Kasseklio Mattenbergo stovyklą.

Sekantis ryšininkais posėdis paskirtas š. m. gegužės mėn. 2 dieną Bad Kissingene.

Žem. Saksonijos apygardos suvažiavimas

Š. m. kovo mėn. 23 d. Hannoverioje įvyko Žem. Saksonijos Apygardos Tarybos suvažiavimas, kuriame dalyvaavo buv. Apygardos Komiteto nariai, Kontrolės Komisijos nariai, beveik visi LTB Apylinkių pirmininkai ir didesniųjų stovyklų atmetojai.

Į suvažiavimą atsilankę BCT atstovs Dr. J. Sernaitis savo pranešime plačiai nušvietė tuos darbus, kuriuos tenka atlikti santykiuojant su oficialiomis IRO ir CCG įstaigomis, padedant tremtiniams sutvarkyti visokius

teisinius, ekonominius ir kultūrinius reikalus. Platų pranešimą padarė dipl. inž. A. Nasvytis, kaip LTB Apyg. pirmininkas ir Baltų Apygardinės Tarybos lietuvių atstovas.

Jis pažymėjo, kad paskutiniiais metais apygardoje vyko emigracija didžiausiu visoje Britų zonoje tempu. Anglų įstaigų palankumo dėka pasisekė teigiama prasme išspręsti stovyklų koncentravimo problema ir tuo pačiu sudaryti palankias sąlygas švietimo įstaigoms. Zem. Saks. Apygardoje

pirmiausia buvo pradėta steigti tautines stovyklas. Tačiau šiuo momentu susidarė sunkmų stovyklas perkeliant, nes visos stovyklos, esančios privačiuose namuose, turį būti likviduotos. Iš kitos pusės negalima išrūpinti naujos didesnės stovyklos lietuviams, nes numatoma, kad šią vasarą išemigruos iš Zem. Saksonijos apygardos apie 2000 tautiečių, ir žiemai tokia stovykla nebėbusianti reikalinga.

Per savo kadenciją apygardos komitetas padarė 13 posėdžių, o apygardos pirmininkas stovyklose padarė 39 viešus pranešimus. Kontrolės komisija savo akte konstatavo, kad apygardos kasa ir visi kiti reikalai tvarkomi gerai.

Į naują komitetą išrinkti 5 nariai: Dipl. inž. A. Nasvytis, Dr. A. Jasevičius, V. Sutkus, J. Svedas ir V. Domeika, kandidatais lieka: Dr. J. Kriauciūnas, E. Reikenis, P. Stankevičius, A. Racka ir Dr. B. Leparskas.

Kontrolės komisija sudarė: J. Mikuckis, Pimpė ir A. Latvenas, kandidatais lieka: Bertasius, Jodys, Mačelis.

Suvažiavimų vadovavo prezidentas: B. Spokevičius, J. Svedas ir E. Reikenis. Dalyvis

EUTINO PADANGĖJE

— Eutino stovyklos lietuvių nuo balandžio mėn. 4 d. iki 11 d. paskelbė švaros savaitę. Prisdėjio taip pat ir estai, latviai bei jugsavai.

— Neseniai įvykusioje apylinkės lietuvių tautinės bendruomenės komiteto rinkimuose į naują komitetą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: ryšininkas ir socialinių reikalų vedėjas — M. Staniaitė, komiteto pirmininkas ir švietimo reikalų vadovas — B. Rašimas, vicepirmininkas ir sveikatos reikalų vedėjas — J. Vakaras, sekretorius — V. Strazdas ir išdėtininkas — I. Lukšys.

— Kovo pabaigoje buvo išrinkta ir Eutino R. Kr. nauja valdyba: pirn. J. Jokubaitis, vicepirn. — A. Penkauskas, sekret. — Rudzinskas, kasin. — V. Sukcėlienė ir vald. nariu — J. Bičgelis.

GRAZUS PAVYZDYŠ

Biržietis P. Variakojis, pats kaip tremtinys vos prieš keliolika mėnesių su šeima apsigyveno JAV, nepasiekdamas savo asmeniniuose reikaluose, bet jau nekaltant apie stuntinius siuntimus, išrūpinio emigracinius dokumentus į Ameriką net 35 asmenims! Tai tikrai gražus pavyzdys visiems lietuviams.

ŠIRINKTA KANADOS LIETUVIŲ TARYBA

Kanados lietuvių seime, įvykusiame Montrealyje kovo mėn. 26-27 dienomis, ir KLCTaryba išrinkti šie asmenys: iš senosios Tarybos Leonas Girinis-Norvais, Jonas Gudas, Leonas Gudas, Juozėvičienė Petronėlė, Kupris Juozas, Jūrenas Julius, Leknickas Jonas, Leknickienė Marija, Navickas Antanas, Rukšėnas Gediminas, Trumpa Julius; naujai išrinkti: Kardelis Jonas, Parojus Juozas, Indrelelis Ona, Kiškis Walteris, Vaškys Jonas, Barauskas Stasys, Nevardauskas Jonas, Paukštaitis Pranas, Morkūnas Antanas, agr. Andriuskėvičius Kostas, dail. Tamošaitis Antanas, dr. Sapoka Adolfas, Adomonis Henrikas, Mellutis Jonas. Kandidatais liko: pp. Lukošius, Vaitėlis (iš Ottawos), Zabolionis, Liaukevičius (iš Winnipeg), Adomonis J.

Revizijos komisija palikta ta pati: pp. Gaurys Antanas, Klimas Jonas ir Matulis Antanas.

— Paryžius. Viena Anglijos bankų grupė suteikė Prancūzijos vilti importininkams 10 mil. sv. st. paskolą, kad Prancūzija galėtų pirkti iš Anglijos ir jos imperijos daiktų daugiau viltų kaip ligšiol.

— Oslo. Š. m. sausio 1 d. Norvegijos užsienio skolos sudarė 1,4 milijardus norvegų kronų.

Demonstrantai pasitiko DP laivą

IS JAV lietuvių spaudos skilčių

„Marine Jumper“ laivo tremtinių labai nustebeino nelauktas sutikimas kovo 13 dieną Commonwealth-o uoste. Laivą uoste pasitiko apie 200 uosto darbininkų, kurie demonstravo protestuodami, kad JAV vyriausybė nutarė panaudoti tremtiniams JAV gabenti 6 karo laivyno transportinius laivus.

Darbininkai teigia, kad ryšium su šiuo patvarkymu apie 100 darbininkų kiekvienam laivui su DP atplaukus neteks įprasto darbo.

Kai į uostą įplaukė tremtiniai pamatė ratu žygiuojančius su plakatais rankose žmones, jie manė, kad kažkas surengė demonstraciją prieš DP, tačiau netrukus jiems buvo paaiškinta tikroji nepasitenkinimo priežastis.

Tremtiniai, pasak „Darbininkų“, tai išgirdę pareiškė, kad už tokius žygius Sov. Sąjungoje darbininkus sušaudytų arba bent jau į Sibiją išgabentų. Gabenta ten į Sibiją, tiesą sakant, net ir nepasavojus apie demonstracijas.

Tarybinės svajonės apie Vilnių „Sandarvą“ skaitome: „Sovietiškas propagandos biuras Maskvoje paskelbė nepaprastus dalykus. Girdi, pavaršarui užėjus Vilniaus miestas bus apsuptas žalumynų lankais. Miškininkai rengiasi prisodinti ažuolų, liepų ir pušų. Sie medžiai sudarysį vainiką ir pastosią „tarybinės“ Lietuvos sostinę“.

Bet visa bėda, kad kai „pa-tiemis Vilniaus gyventojams tenka skaityti tokie pranešimai, tai juos perskaitę tie žmonės kartais nusišypos“, nes „bolševikai ne tik nesodina jokių medelių Lietuvoje, bet ir paskutinius baigia iškirsti“.

„Iki... iki Velykų!“ „Apie Texas aš jums parašysiu kai tik daugiau sužinosiu iš J. Lūžys

Argentinoje ūkinė krizė

Ūkiniai sluoksniai tvirtina, kad Argentina atsidūrė ūkinės krizės išvakarėse, nes jos finansai nepataisomai suiro. Iš kadaise turėtų didelių piniginių atsargų Brazilijoje, Urugvajuje ir Europoje, šiandien Argentina beliko tik 60 mil. sv. st. D. Britanijoje. Šiuos pinigus Argentina nori iškeisti į dolerius, nes ji JAV Valstybės yra skolinga 100 mil. sv. sterlingų.

Šioje būklėje Argentina atsidūrė dėl netikusios savo prezidento Juan Domingo Peron ūkinės politikos. 1946 m. Peroni pasidarius prezidentu, Argentina buvo nuostabiai turtingas kraštas, nes jį nepaprastai buvo uždirbusi iš paskutiniojo karo. JAV Valstybės jai buvo skolings 250 mil. sv. st., krašte ji turėjo svetimos valiutos už 200 mil. ir už eksportuojamus javus ir mėsa jį gaudavo dar 240 mil. sv. st.

Tačiau Peroni pasidarius prezidentu, Argentina pirko iš D. Britanijos geležinkelį medžiagą už 150 mil. sv., iš JAV telefono aparatų už 90 mil. dol. Be to, dideliais kiekiais buvo perkama pasenusi karo medžiaga, kaip Shermano tankai, dujokaukės, džypai, uniformos ir liuksusinės prekės. Tokiu būdu Argentinos pinigų aruodai tirpo ir tirpo. Piningų padengimas aukuš iš 1946 m. buvusiu 138% iki praėjusių metų rudens krito iki 25%. Šiandienienis jos būklės nebeįstingia išgelbėti nei jos eksportas. Į savo sandėlius ji surinko per 250 mil. to javų, kurie šiuo metu yra gerokai apėdę.

— Istanbulas. Turkijos Prekybos ministerija panaikino visas su kitomis valstybėmis maistui pagrindais sudarytas prekybos sutartis, nes pagal šias sutartis Turkijai šiandienos prekės 30% kaštuojančios brangiau, kaip perkant už grynus pinigus.

— Paryžius. Tarptautinės Darbo įstaigos statistikos biuras praneša, kad maisto produktų kainos smulkioje prekyboje per vasario mėn. nukrito JAV-se, Belgijoje, Prancūzijoje, Švedijoje,

Taip pat kreipiamės ir į kitų zonų lietuvius, kurie taip pat mūsų laikraštyje randa labai daug ir visą tremtinių bendruomenę liečiančių klausimų, prašydami mūsų pastangas realiai paremti.

Nuo Jūsų, Mielieji Tautiečiai, priklauso tolimesnė „Lietuvių Žodžio“ egzistencija. Iki gegužės 1 dienos skelbiame „Lietuvių Žodžio“ platnumo vaju. Tuo tarpu paliekamos tos pačios platnumo ir prenumeratorių sąlygos (atsikiras num. 50 pf., prenumeratorių sąlygos — 2,25 DM mėnesiui, užsienyje 4 DM). Jei sąlygos leis, numatoma ateityje laikraščių dar atpiginti (tai ypač priklausys nuo skelbiama vaju pasisekimo).

„Liet. Žodžio“ Redakcija ir Leidėjai.

Lietuvių Žodis

LITHUANIAN WEEKLY NEWS
Leidžia Baltų Centrinės Tarybos Lietuvių skyrius. Redaktoriai Pranas Naujokaitis ir Bronius Aušrotas. Newspaper authorised by PRI/S. C. CCG (BE)
Redakcijos ir Administracijos adresas: (21a) Detmold, Wittjestr. 14
Spaudžia Borek & Geiser, Detmold

34 1949. IV. 16. ŠACHMATAI Veda K. Skėma

LIETUVA TARPTAUTINĖSE OLIMPIADOSE

Kai kas kreipėsi į mus prašydami suteikti žinią, kokiame tarptautinėse olimpiadose Lietuva yra dalyvaus ir kaip pasirodžiusi. Trumpai čia suminėsim.

1928 m. Haagos olimpiadoje Lietuva nedalyvaavo (dalyvaavo 17 valst., I vieta teko Vengrijai).

1930 m. Hamburgo olimp. (dalyvaavo 18 valst.) Lietuva laimėjo 14 vietą su 9 tšk. (I v. Lenkija 27 t.). Lietuva atstovavo: Machtas, Vistanekis, Luckis, Abramavičius ir Senbergas.

1931 m. Pragos ol. (19 valst.) Lietuva 13 vietoj su 12 tšk. (I, II ir III v. pasidalino JAV, Lenkija ir Čekosl. — po 27 tšk.). Lietuva atstovavo: Mikėnas, Machtas, Vistanekis, Vaitonis, Luckis, Abramavičius.

1933 m. Folkestono (Anglijoj) ol. (16 valst.) Lietuva 7 vietoj su 20 tšk. (I v. JAV 25 tšk.). Lietuva atstovavo (rodos?): Mikėnas, Vistanekis, Vaitonis, Luckis, Abramavičius ir Listas(?)

1935 m. Varšuvos ol. (20 valst.) Lietuva 14 vietoj su 13 t. (I v. JAV 34 t.). Lietuva atstovavo (rodos?): Mikėnas, Vaitonis, Vistanekis, Luckis ir Abramavičius.

1936 m. Müncheno ol. (21 valst.) Lietuva 11 vietoj su 18 tšk. (I v. Vengrija 40 t.). Lietuva atstovavo: Mikėnas, Vaitonis, Vistanekis, Luckis, Abramavičius, Arlauskas, Skėma, Tautvaišas, Skibnišauskas, Boikovičius.

1937 m. Stokholmo ol. (19 valst.) Lietuva 7 vietoj su 20 tšk. (I v. JAV 33 tšk.). Lietuva atstovavo: Mikėnas, Vaitonis, Vistanekis, Luckis.

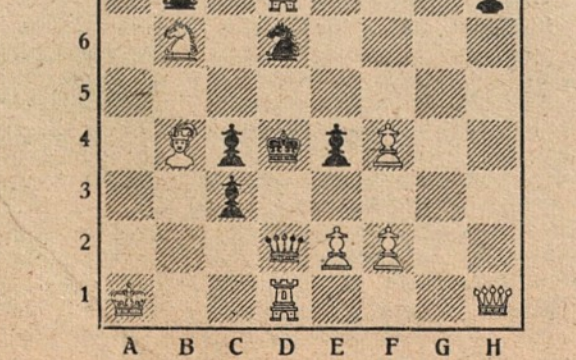
1939 m. Buenos Aires ol. (27 valst.) Lietuva 12 vietoj (I v. Vokietija). Lietuva atstovavo: Mikėnas, Vaitonis, Luckis, Tautvaišas.

MASKVA—BUDAPEŠTAS 38:26

Budapešte įvyko tarptautinės rungtynės-turnyras Maskva—Budapeštas. Iš abiejų pusių dalyvaavo po 8 dalyvius ir lošė kiekvienas su kiekvienu priešiškos komandos dalyviu po I partiją. Maskva, kurią atstovavo Smislov, Bronštejn, Kotov, Ragozin, Lilienthal, Flohr, Simagin, Averbach, laimėjo 20 part., Budapeštas (atstovavo: Szabo, Barca, Benkő, Florian, Gereben, Dr. Szily, Tipary, Dr. Wajda) laimėjo 8 partijas ir 36 part. baigėsi lygionis.

— Šių metų moterų pasaulio pirmenybės įvyks Maskvoje. Dalyvaus keliolikos tautų atstovės.

Uždavinys Nr. 13 (R. T. Lewis)

Baltieji pradeda ir 2 ėjimais užmatuoja.